МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ISSN 3083-6557 print

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Випуск 3 (50), 2025

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Ризики продовольчої безпеки в умовах невизначеності: аналітика, управління, прогнозування, фінансово-маркетингові інструменти мінімізації”

м. Київ, МАУП, 23 грудня 2025 р.

Київ
2025

О. М. Файчук А. В. Коноплястий
Економічна ефективність виробництва біометану в Україні в умовах євроінтеграції *65*

О. В. Фірстенко
Економічний вимір продовольчої безпеки: людський капітал у повоєнній Україні *67*

О. В. Шереметинська
Україна на світовому зерновому ринку: виклики продовольчої безпеки та інструменти управління ризиками *70*

К. В. Середюк
Управління бізнес-проєктами у сфері продовольчої безпеки в умовах невизначеності: аналітичний та прогностичний підходи *72*

В. В. Кобржицький
Нові проблеми сільського господарства України, викликані екоцидом росії *75*

О. А. Сливка
Продовольча безпека як чинник людського розвитку в умовах соціально-економічної нестабільності *77*

Є. В. Коломієць
Державне управління продовольчою безпекою: виклики та перспективи *81*

П. С. Бойко, А. А. Телендій
Інституційне забезпечення продовольчої безпеки в системі публічного адміністрування в умовах невизначеності *83*

В. В. Бондаренко, А. А. Телендій
Роль цифрової аналітики у моніторингу стану продовольчої безпеки в умовах невизначеності *86*

О. Л. Боринська, Г. О. Кузьменко
Оцінювання ефективності управлінських рішень у сфері продовольчої безпеки в умовах невизначеності *89*

О. М. Горобей, Г. О. Кузьменко
Антикризове управління у сфері продовольчої безпеки в умовах невизначеності: публічно-адміністративний аспект *92*

В. В. Мещеряков, Н. А. Сіцінський
Маркетингові інструменти регулювання продовольчих ринків у публічному адмініструванні в умовах невизначеності *95*

Я. В. Набойченко, Н. А. Сіцінський
Участь органів місцевого самоврядування у забезпеченні продовольчої стійкості громад в умовах невизначеності *98*

М. М. Панасюк, А. А. Телендій
Аналітичне забезпечення прийняття управлінських рішень у сфері продовольчої безпеки в умовах невизначеності *101*

стратегічно орієнтованого підходу. Сучасні виклики, зумовлені кліматичними змінами, економічними кризами, політичною нестабільністю та демографічними трансформаціями, потребують адаптації державної політики з метою забезпечення стабільного доступу населення до продовольства. Водночас використання наявних можливостей, зокрема розвитку інноваційних технологій, міжнародної взаємодії, ефективного правового регулювання та освітніх ініціатив, сприяє підвищенню стійкості продовольчих систем. Ефективне державне управління у цій сфері передбачає гнучкість у реагуванні на зміни глобального аграрного середовища, удосконалення механізмів моніторингу й раннього попередження ризиків, а також активне впровадження інноваційних рішень. Інтеграція сучасних агротехнологій, цифрових інструментів і принципів сталого розвитку дозволяє сформувати адаптивну та довгостроково ефективну систему забезпечення продовольчої безпеки.

Джерела

1. *Шевченко, А., Петренко, О.* Продовольча безпека україни в умовах війни та пріоритетні напрямки врегулювання її стану. *Економіка та суспільство*. 2024. (59). URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-24
2. *Шестаковська Т. Л.* Виклики та можливості у сфері державного управління продовольчою безпекою. *Публічне управління і адміністрування*. 2023. № 2 (80). С. 171–176 URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/2_2023/30.pdf
3. *Мех Л. М., Рублевська Л. Ю.* Роль України в забезпеченні глобальної продовольчої безпеки. The latest implementation of technologies in education. *Abstracts of IV International Scientif- ic and Practical Conference*. Munich, Germany 2022. P. 89–93.
4. *Заходим М.* Продовольча безпека та її місце у структурі економічної безпеки держави. *Інноваційна економіка*. 2020. (1), С. 31–37. URL:https://doi.org/10.37332/2309-1533.2022.1.4

П. С. БОЙКО

здобувачка другого (магістерського) рівня освіти, ННІУЕБ

А. А. ТЕЛЕНДІЙ

канд. наук з держ. упр., доцент кафедри ННІУЕБ

ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Інституційне забезпечення продовольчої безпеки є основою ефективного публічного адміністрування в цій сфері, оскільки визначає суб'єктів, їх пов-

новаження, взаємодію та механізми реалізації державної політики. В Україні продовольча безпека розглядається як складова національної безпеки, особливо в умовах повномасштабного воєнного вторгнення, коли аграрний сектор зазнає значних втрат: окупація земель, руйнування інфраструктури, логістичні обмеження, енергетичні кризи та блокада експорту [1].

Інституційне забезпечення розуміється як ієрархічно організована система органів публічної влади, їх структурних підрозділів, делегованих суб'єктів та механізмів координації, спрямованих на гарантування наявності, доступності, використання та стабільності продовольчих ресурсів. Актуальність теми посилюється необхідністю адаптації інституцій до воєнного стану та підготовки до повоєнного відновлення. Метою даних тез є аналіз структури інституційного механізму, ключових суб'єктів, проблем та напрямів його вдосконалення в системі публічного адміністрування України в умовах невизначеності.

Інституційне забезпечення продовольчої безпеки базується на принципах системності, ієрархічності, координації та децентралізації.

Воно охоплює [2]:

- суб'єктів публічної влади на різних рівнях управління;
- нормативно-правову базу, що регулює їх компетенції;
- механізми взаємодії між органами влади, бізнесом та громадянським суспільством;
- інструменти реалізації політики (моніторинг, регулювання, підтримка, контроль).

В Україні ключовими нормативними актами є [3]:

- Закон України "Про основи національної безпеки України";
- Стратегія національної безпеки України (2020);
- Стратегія продовольчої безпеки України на період до 2027 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.07.2024 № 684-р);
- Закон України "Про державну підтримку сільського господарства України";
- постанови та розпорядження щодо координації в умовах воєнного стану.

Стратегія до 2027 року визначає операційний план заходів, де інституційне забезпечення є одним з пріоритетів, зокрема посилення координації між відомствами та адаптація до воєнних ризиків.

Інституційний механізм формується на трьох основних рівнях [4]:

• **Національний рівень:** Президент України (визначення стратегічних напрямів, укази про стан продовольчої безпеки); Верховна Рада України (законодавче регулювання, бюджетне забезпечення); Кабінет Міністрів України (загальна координація, прийняття постанов); Міністерство аграрної політики та продовольства України (основний координатор політики в аграрній сфері); Міністерство економіки України (координація з виробниками та торговими мережами, штаб продовольчої безпеки); Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (контроль

якості та безпеки продуктів); інші міністерства та центральні органи виконавчої влади (Міненерго, Мінфін, Мінреінтеграції тощо).

• **Регіональний рівень:** обласні військові адміністрації (в умовах воєнного стану — ключові координатори на місцях); обласні державні адміністрації (планування та моніторинг регіональних програм).

• **Місцевий рівень:** органи місцевого самоврядування (територіальні громади); виконавчі комітети рад; комунальні підприємства (участь у виробництві, переробці, розподілі); громадські організації та асоціації (допомога ВПО, моніторинг локальних ринків).

Додатково залучаються недержавні суб'єкти: агровиробники, переробні підприємства, торговельні мережі, громадські організації, міжнародні партнери (FAO, Світовий банк, ЄС).

В умовах воєнного стану та невизначеності основні проблеми [5]:

- фрагментарність компетенцій суб'єктів (відсутність чіткого розмежування повноважень між Мінагрополітики, Мінекономіки, Держпродспоживслужбою);
- недостатня координація між центральними та місцевими органами;
- обмежена інституційна спроможність на рівні ОТГ (брак ресурсів, кадрів, даних);
- залежність від зовнішніх факторів (блокада портів, енергетичний терор);
- відсутність єдиної цифрової платформи для інтеграції даних та оперативного реагування.

Ці недоліки призводять до затримок у прийнятті рішень, неефективного розподілу ресурсів та вразливості продовольчої системи.

Для посилення інституційного забезпечення пропонується [6]:

- прийняти окремий Закон України "Про продовольчу безпеку" для чіткого визначення компетенцій суб'єктів та механізмів координації;
- створити міжвідомчий Координаційний центр продовольчої безпеки при Кабміні з постійним моніторингом та оперативним реагуванням;
- посилити децентралізацію: розробити типові програми продовольчої безпеки для ОТГ з наданням повноважень та ресурсів;
- розвинути цифрову інфраструктуру: інтегрована платформа моніторингу (Державний аграрний реєстр + супутникові дані + ринкові індикатори);
- посилити міжнародне партнерство для інституційної підтримки (проєкти з ЄС, США щодо меліорації, зернової ініціативи, відновлення);
- впровадити механізми громадського контролю та залучення бізнесу до формування політики.

Інституційне забезпечення продовольчої безпеки в системі публічного адміністрування України є складною ієрархічною системою, яка потребує суттєвої модернізації в умовах війни та післявоєнного відновлення. Посилення координації, чітке розмежування повноважень, цифровізація та децентралізація дозволять підвищити стійкість продовольчої системи. Реалізація Стра-

тегії до 2027 року та запропонованих заходів стане основою для переходу від реактивного до проактивного управління продовольчою безпекою. Подальші дослідження мають фокусуватися на ефективності міжвідомчої координації та адаптації інституцій до гібридних загроз.

Джерела

1. Інституційний механізм публічного адміністрування у сфері забезпечення продовольчої безпеки в Україні: проблеми та шляхи їх розв'язання. *Адміністративне право і процес*. 2023. № 4(35). URL: https://applaw.net/index.php/journal/article/view/788
2. Про схвалення Стратегії продовольчої безпеки України на період до 2027 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.07.2024 № 684-р. URL: https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-stratehii-prodovolchoi-bezpeky-ukrainy-na-period-do-2027-roku-ta-zatverdzhennia-operatsiinoho-planu-zakhodiv-z-ii-realizatsii-i230724-684
3. Закон України "Про основи національної безпеки України" від 19.06.2003 № 964-IV (зі змінами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/964-15
4. Суб'єкти адміністративно-правового забезпечення продовольчої безпеки. *Юридичний вісник*. 2024. № 4. URL: http://yurvisnyk.in.ua/v4_2024/15.pdf
5. Інституційна підтримка системи продовольчої безпеки держав в умовах геополітичних конфліктів. *Економічний простір*. 2024. URL: http://economicspace.pgasa.dp.ua/article/view/335256
6. Забезпечення продовольчої безпеки в Україні в умовах російсько-української війни. *Економічний аналіз*. 2023–2025. URL: https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/download/5944/6565657348

В. В. БОНДАРЕНКО

здобувачка другого (магістерського) рівня освіти, ННІУЕБ

А. А. ТЕЛЕНДІЙ

канд. наук з держ. упр., доцент кафедри ННІУЕБ

РОЛЬ ЦИФРОВОЇ АНАЛІТИКИ У МОНІТОРИНГУ СТАНУ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Цифрова аналітика відіграє дедалі важливішу роль у моніторингу стану продовольчої безпеки, дозволяючи переходити від традиційних, повільних методів збору даних до реального часу, прогнозного та високоточного аналізу. В Україні, де продовольча безпека є критичним елементом національної безпеки в умовах повномасштабної війни, окупації значних земельних площ,